WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 81. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 28-го КВІТНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 28, 1959 No. 81. РІК LXVI.

МОРСЬКИЙ ШЛЯХ СВ. ЛАВРЕНТІЯ ВІДКРИТИЙ ДЛЯ ВЖИТКУ КОРАБЛІВ

Монтреал, Канада. — 25-го квітня неофіційно відкрито для вжитку океанічних кораблів Морський шлях св. Лаврентія, і коло 20. океанічних кораблів по раз перший впливнули до шлюз і каналів цього шляху, яким зможуть дійти аж до озера Супіріор, якого поверхня є на 602 стопи вища від рівня моря. Офіційне відкриття цього шляху відбудеться аж 26-го червня, і його доконають президент ЗДА Двайт Д. Айзенгавер і англійська королева Єлисавета II. Неофіційне відкриття Морського шляху св. Лаврентія відбулося тим способом, що до першої шлюзи в'їхали два канадійські криголами „Д'Ібервілл" і „Монтколм", за якими плили інші вантажні кораблі. На одному з цих криголамів був канадійський міністер транспорту Джордж Гіс. Крім нього в церемонії брали участь 250 членів канадійського парляменту і журналістів та президент Канадійського Водного Уряду Д. Дж. Робертс. Прем'єр міністрів Канади Джан Діфенбейкер не міг взяти участи в тій параді, бо був перешкоджений. 25-го квітня — це початок великого підприємства, яке гратиме визначну ролю в економіці північних стейтів ЗДА і цілої майже Канади. Середній Захід ЗДА та просторі Канадійські прерії мають відкритий шлях до Атлантику. Крім того обидві держави дістануть нові джерела електрики, бо збудовано гідроелектрівню на острові Барнгардт, яка може проукувати 2,200,000 кіловатів електричної енергії. Морський шлях св. Лаврентія — це гігантичний комплекс нових озер, гребель, каналів та шлюз. Будова цього шляху тривала 5 років, а боротьба за його будову тривала майже 50 років, бо ЗДА не радо погоджувалися на його будову тому, що східні стейти побоювалися за розвиток своїх портів. Шлях св. Лаврентія — це найбільший водний шлях після будови Панамського Каналу, будова якого тривала повних 10 років. Це буде найкраще поліпшення транспорту в цій частині Західної Півкулі від часу, коли пущено залізничі лінії впоперек цієї гемісфери. Шлях цей є майже такий довгий як широкий Атлантик із Европи до ЗДА — 2,342 милі. Перший корабель, який почав цей історичний день — це голляндський нафтоналивний корабель „Князь Вільям Дордж Фредерік". Коли він переплив попід міст і ввійшов до першої шлюзи, криголам „Д'Ібервілл" пустив у рух свої сирени, а інші кораблі, що були в порті, присдналися до цього привіту. В цьому відкритті брав участь і американський вантажний корабель із лінії Ґрейс — „Санта Реґіна".

Сенат прийняв робітничий законопроєкт сен. Кеннеді більшістю 90 до 1

Вашингтон. — 25-го квітня Сенат більшістю 90 до одного голоса прийняв робітничий законопроєкт сенатора Джана Ф. Кеннеді і сен. Сема Дж. Ервіна з компромісовою частиною про „охорону прав". Проти цього законопроєкту голосував тільки сенатор із Арізони Беррі М. Ґолдвотер. Цей законопроєкт переслано під наради Палати Репрезентантів, де його чекає непевне майбутнє. Частина про „охорону прав" має забезпечити членам робітничих організацій повні конституційні права на терені цих організацій, такі, якими вони користуються всюдинде. Сенатор Джан МекКлеллен погодився на те, щоб уневажнити чотири дні тому прийнятий його проєкт „охорони прав" і після того Сенат більшістю 74 до 14 голосів прийняв поправку сенатора-республіканця з Каліфорнії Томаса Г. Кухела, яка є дещо лагідніша від проєкту сен. МекКлеллена, але все ж таки вона є великим кроком до того, щоб провідники робітничих організацій рахувалися з волею членів цих організацій. Покищо лідери робітничих організацій не зайняли становища до ухваленого Сенатом законопроєкту, вдоволені, хоч і не будуть проти нього публічно виступати, як це робили проти поправки сен. МекКлеллена, бо не хочуть мобілізувати проти себе публічну опінію. Законопроєкт сен. Кеннеді охороняє фонди робітничих організацій і вводить демократичний реґулямін до робітничих спілок, які мусітимуть подавати до відома про стан своїх фінансів. Цей законопроєкт поширює владу секретаря праці та дає йому можність перевірювати робітничі організації та домагатися, щоб робітничі спілки ведені були згідно з законом. Згідно з цим законопроєктом робітничі спілки мусіли б публікувати про такі справи, як висота заробітків урядовців в цих спілках, членські вкладки, кваліфікації своїх членів, ратифікацію контрактів, затвердження вимог перед заключуванням контрактів, та яким способом є затверджувані рішення проводів спілки про страйки. — Спілки мали б подавати до публічного відома про свої фінанси на початку кожного року, про видатки для всіх урядовців, які дістають більше як 10,000 долярів річної платні. За невиконування цих вимог грозить, згідно з новим законопроєктом, кара.

Аґенти ФБІ шукають за викраденим із тюрми М. Ч. Паркером

Попларвілл, Місс. — 26-го квітня аґенти Федерального Бюра Інвестиґацій, стейтова поліція та заступники шерифів із повіту Перл Рівер продовжували шукати за 23-річним негром Меком Чарлзом Паркером, якого в п'ятницю в опівночі невідомі білі особи вкрали з тюрми і вивезли автом в невідомому напрямку. Паркер був заарештований за знасилування білої жінки, і судові та поліційні власті побоюються, що ті білі замасковані особи в капюшонах виконали самосуд над в'язнем і, злінчувавши його, кинули в багна, які є в тій околиці. Аґент ФБІ Р. В. Бекмен, який керує розшуками, не хотів сказати, в якому стані знаходяться ці пошукування. Джан Реср, який привозив сестру до шпиталю, бачив, як чотири особи штовхали негра до двотоннового авта, а медична сестра зізнає, що чула крик про поміч у в'язниці і телефонувала про це шерифові, який живе 9 миль від тюрми. Хоч напасники були різним способом замасковані, то деякі свідки - в'язні зізнали, що це були білі люди, бо бачили їхні незамасковані руки. Мешканці Папларвіллу переконані в тому, що злочинці прибули з повіту Форрест із місцевости Пітел, де живе біла жінка, знасилувана Паркером.

● **Поліція в Ню Йорку** розшукує діямантовий перстень, оцінений на 80,000 долярів, який загубила пані Енід А. Гавпт,

ШЛЯХ ДО ОКЕАНІВ ВІДКРИТИЙ

25-го квітня відкрито Морський шлях св. Лаврентія, який вможливлює океанічним кораблям плисти аж до озера Супіріор. На світлині два криголами вплинули до першої шлюзи біля Монтреалу в Канаді.

Українці взяли видатну участь в Параді Льояльности в Ню Йорку і Джерзі Ситі

Українці становили без сумніву одну з назамітніших ніву одну з найзамітніших пами у великих парадах льояльности, що відбулись в суботу, 25-го квітня, по 5-ій евеню в Ню Йорку та в неділю, 26-го квітня, по Булеварді в Джерзі Ситі і Гудсонському повіті. Парада в Ню Йорку, вже 12-та з черги, належала до найбільших, до чого в немалій мірі причинилася і прекрасна весняна погода. Згідно з оцінкою місцевої преси, в поході взяло участь понад 7,000 осіб, з численними оркестрами, а приглядалось цій параді понад 100,000 осіб. Дефіляду парадуючих відбирали найвищі достойники стейту і міста, з губернатором Нелсоном Рокефеллером та посадником Робертом Ваґнером на чолі, які самі пройшли на чолі походу по 5-ій евеню аж до трибуни при 42 вулиці. Українська група, зорганізована Об'єднаним Комітетом Американсько-Українських Організацій — Відділом УКК та Українськими Американськими Ветеранами і очолювана адв. Володимиром Стеком, належала до найчисленніших і найбільш мальовничих. В поході йшли видатні громадські діячі, дівчата в національних одягах членкині УЗХреста, члени Об'єднаного Комітету, велика група дітей школи св. Юра з власною оркестрою, стрункі ряди хлопців і дівчат СУМА та Пласту, члени ООЧСУ та інші, з прапорами і плякатами. Українській групі віддав багато уваги заповідач при дефіляційній трибуні, але її, виходило б, не завважив репортер „Ню Йорк Таймсу", що в своєму звіті згадав про хорватську, білоруську, латвійську, литовську і сербську групи, що несли антикомуністичні плякати, пересочивши українців. Парада тривала кілька годин.

Не менш імпозантна парада відбулася чергового дня в Джерзі Ситі по Булеварді, також з видатною участю українців. Українську групу вів голова місцевої Філії УКК п. А. Шаран, а в супроводі оркестри „Сурма", що існує при місцевому Відділі СУМА, йшли громадяни, зокрема молодь СУМА і Пласту та члени ООЧСУ.

Д-р Юрій Кушнір обраний на голову Метрополітального Відділу УЛТА

Ню Йорк. — Д-р Юрій Кушнір був обраний на голову ню йоркського метрополітального відділу Українського Лікарського Товариства Америки в результаті загальних зборів цього Відділу, що відбулися минулої суботи, 25-го квітня, в приміщеннях Українського Народного Дому. Збори відкрив дотеперішній голова д-р Андрій Тершаковець, а проводила ними президія з д-ром Романом Осінчуком, як головою, та д-ром Констянтином Рогозинським, як секретарем. Метрополітальний Відділ УЛТА нараховує коло 100 активних членів. 40 лікарів взяло участь у загальних зборах. До нової управи, очоленої д-ром Ю. Кушніром, крім нього були обрані: д-р Костянтин Рогозинський і д-р Богдан Кузьма — заст. голови, д-р Олександер Лятишевський — секретар, д-р Юрій Трухлий скарбник та д-р Богдан Олесницький, д-р Остап Баран і д-р Адам Якимів — члени контрольної комісії. Обрано також представників Відділу на загальний з'їзд Українського Лікарського Т-ва Америки і Канади, що відбудеться 30-го травня ц. р. в готелі Статлер в Ню Йорку. Збори вітав від Головної Управи УЛТА д-р Ярослав Воєвідка, а від Головної Управи другої подібної професійної української організації, Т-ва Українських Інженерів, його голова інж. Василь Рижевський. Приявний був на зборах сеньйор українських лікарів, д-р Володимир Білозор.

Рівночасно з цими зборами відбулись ще установчі збори допоміжної організації жінок лікарів, що матиме за завдання допомагати в здійснюванні деяких, головно харитативних цілей Українського Лікарського Т-ва, зокрема організувати фонд на допомогу і опіку вдовами і сиротами по лікарях. До Управи нової організації були обрані дружини лікарів: Олександра Терлецька — голова, Марія Макарушка — заст. голови, Віра Кушнір — секретарка, Нана Сочинська — скарбник, Софія Олесницька — імпрезова референтка та Ольга Рогозинська й Ірина Панчук — члени управи.

Помер Єпископ Николай Чарнецький

Прийшла вістка зі Львова, що там 2-го квітня на 75-ому році життя помер Апостольський Візитатор Північно-західніх Земель України Єпископ Николай Чарнецький. Він був в'язнем московсько-комуністичних тюрем і таборів невільничої праці від 1945 до 1957 року. Помер після важкої операції в шпиталі, колись ім. Митр. А. Шептицького при вул. Скарги, заосмотрений Святими Тайнами. Похоронений в архиєрейських ризах 4 квітня 1959 на Кульпарківськім цвинтарі. Просту, дерев'яну домовину, на чорно помальовану, несли вірні на раменах з дому при вул. Вечірній, де мешкав, аж на цвинтар, а жалібна громада ок. 500 душ співала похоронні пісні. Похоронив Його місцевий священик латинського обряду.

Об'єднання б. вояків вшанувало 70-річчя ген. О. Загродського

Филаделфія. — Головна Управа Об'єднання б. вояків-українців в Америці з осідком у Филаделфії разом із місцевим Відділом цієї організації вшанували 70-річчя одного з найстарших живучих та найбільш заслужених бойових старшин Дієвої Армії УНР, ген. Олександра Загродського. В домівці Відділу ОбВУА при 23-ій вул. і Бравн стр. відбувся бенкет, що його відкрив голова Відділу д-р Антін Княжинський. Тостмайстером вечора був ред. Ів. Кедрин-Рудницький. Промовляли (за чергою голова Гол. Управи ОбВУА д-р В. Ґалан, який склав побажання Ювілятові від імені цілого зорганізованого членства цієї центральної української комбатанської організації в ЗДА та від Політичної Ради УККА, від Братства I Української Дивізії УНА промовляв сотн. М. Ліщинський, від Об'єднання кол. вояків УПА виступав голова В. Ґудзик, — далі: ген. шт. полк. П. Дяченко і полк. М. Омелюсик, — інж. Дітківський відчитав життєпис Генерала, від колишніх підкомандних Генерала з Запорізького Корпусу і Волинської групи виступали п.п. інж. Каплистий і Павло Дубрівний, д-р Іван Козак вітав Ювілята, як Голова нюйоркського Відділу ОбВУА, побр. М. Суржко передав Ювілятові пропам'ятний альбом, а інж. Іван Поритко передав Ювілятові скромний дарунок від Супільної Служби Комбатантів, яка об'єднує всі комбатантські організації. Сам ген. Ол. Загродський зворушений дякував приявним і підкреслив коротко ті засади, що їх тримався в свому довгому житті, у військовій службі і в громадській діяльності. В мистецькій частині оперовий співак М. Дуда відспівав низку стрілецьких пісень при акомпаніяменті пані Лідії Бульби. Бенкет був попереджений діловим засіданням ГУ ОбВУА, в якому взяв участь ген. Ол. Загродський, який є почесним членом цієї організації.

На літературному вечорі „Слова" відбулося обговорення двох З'їздів

Ню Йорк. — Об'єднання *Українських Письменників* „Слово" влаштувало в неділю 26-го квітня ц. р. літературний вечір, присвячений обговоренню і підсумкам двох письменницьких з'їздів — IV-го З'їзду Письменників України, що відбувся в днях 10-14 березня ц. р. в Києві і з'їзду українських еміґраційних письменників, що відбувся в днях 6-7 грудня м. р. в Ню Йорку. Відкрив вечір голова ОУП „Слово" Григорій Костюк, який зробив короткі підсумки грудневого з'їзду письменників вільного світу і зреферував той відгук, що його викликав цей з'їзд у підсовєтській Україні, зокрема, напад Ростислава Братуня в київській „Літературній Газеті". З черги ред. Богдан Кравців дав огляд критикованих і таврованих останнім часом, особливо ж на IV з'їзді в Києві творів підсовєтських письменників, стверджуючи, що в цьому випадку не можна говорити про якісь „недоліки", але що це є здебільша основні і дуже глибокі процеси, інколи загрозливі для комуністичного режиму. Далі Юрій Дивнич Лавріненко заналізував з'їздову доповідь Миколи Бажана, насвітлюючи ті внутрішні суперечності і протилежності, що поміж ними в підсовєтських умовах б'ються підсовєтські українські письменники. Цікаву доповідь про драматургію і театр в регабілітаційному камуфляжі виголосив дир. Йосип Гірняк, який на початку своєї доповіді накреслив передісторію зліквідування Леся Курбаса і його „Березолю" і схарактеризував даремні намагання деяких підсовєтських театральних діячів і критиків вернути підсовєтському українському театрові традиції Курбасового мистецтва. На закінчення вечора говорив про літературну молодь по обидвох боках залізної заслони поет Богдан Бойчук. У дискусії виступили із деякими заввагами і доповненнями письменник Фотій Мелешко і Григорій Костюк. Вечір відбувся при численній участі слухачів в залі Українського Інституту Америки.

В Ню Йорку відбулося читання трагедії І. Шуварської „Євген Ярич"

Ню Йорк. — 24-го квітня в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відбулося читання новонаписаної трагедії п. Ірини Шумилович-Шуварської під заг. „Євген Ярич". Вечір відкрив голова Клюбу п. С. Литвиненко, який представив авторку зібраним членам клюбу і гостям та попросив відому артистку Українського Театру в Америці п. Лідію Крушельницьку прочитати найновіший твір п. Шумилович - Шуварської. Зміст твору і мистецьке читання п. Л. Крушельницької зуміли тримати в напруженні думку присутніх впродовж одної години і 45 мінут. Після читання відбулася дискусія, яку започаткував поет Василь Барка, підкресливши, що новим своїм твором авторка виявила своє друге творче обличчя, інше від того, що виглядає зі збірки поезій „Співуче світло". Борис Ржепецький щиро вітав новий осяг авторки, яка в своїй п'єсі „заграла на загальнолюдській ноті", зробивши загальнолюдський мотив основою свого твору. Поет Богдан Бойчук гадає, що свіжовидана збірка поезій авторки під мистецьким оглядом стоїть вище від трагедії „Євген Ярич", в якій найсильнішою є IV-та дія, а перша і п'ята дії не мають драматичного напруження. Дискусію закінчив відомий скульптор С. Литвиненко, який признався, що не розуміє деяких поезій авторки, але її трагічною (може аж занадто!) драмою був захоплений і ґратулював авторці І. Шуварській і рецитаторці п. Л. Крушельницькій.

„Тризуб" програв із „Фолл Рівер, Масс."

Фол Рівер, Масс. — У перших фінальних змаганнях центрально-східніх стейтів за національну професійну чашу Футбольної Асоціяції ЗДА, що відбулися тут в неділю дня 26 квітня ц. р., між филаделфійським „Тризубом" й американською футбольною дружиною Фолл Рівер, „Тризуб" програв у відношенні 1:3. Змагання відбулися на місцевому стадіоні. Відплатні змагання в цій же фінальній серії між „Тризубом" і Фолл Рівер відбудуться в неділю дня 3 травня ц. р. у Филаделфії о год. 3-ій по полудні на площі при 29-ій і Клирфілд. В табелі американської футбольної Ліґи „Тризуб" стоїть тепер на другому, після „Ґакоаг" місці з 17 точками та відношенням воріт 28 : 22.

АНГЛІЯ ПРОПОНУЄ ЛЕТУНСЬКУ КОНТРОЛЮ ЗБРОЄНЬ

СЕРЕДНЯ ЕВРОПА ПІДЛЯГАЛА Б НАЗЕМНІЙ КОНТРОЛІ, А ВІД ПАРИЖУ ДО МОСКВИ БУЛО Б „ВІДКРИТЕ НЕБО"

Лондон. — Англійський уряд, піддавши ревізії свої попередні пляни щодо обмеження збройних сил та окремих родів зброї в середній Европі, виступив з новим пляном, який пропонує, щоб частину середньої Европи — територію Німеччини, Польщі, Чехословаччини й Голляндії, — підпорядкувати наземній контролі щодо тамошнього стану збройних сил, а обшир від Парижу до Москви віддати контролі летунством, за зразком, що його давно вже пропонував проєкт през. Айзенгавера про „відкрите небо". Цей англійський плян, що його подає преса з покликанням на дипломатичні джерела, мав би йти назустріч остраховї Совєтів щодо відбудови збройних сил в Західній Німеччині та перетворення Західньої Німеччини чи й інших країн західньої Европи в пляцдарм проти Совєтського Союзу. Зате Англія зреклася того свого давнього пляну щодо визначення окремої зони в Середній Европі, де були б обмежені збройні сили та виключені деякі роди зброї, особливо атомова. Про таку обмежену зону в середній Европі була мова в московському комунікаті, що його підписали були англійський прем'єр Мекміллен і Хрущов і той зворот викликав був одностайний спротив усіх трьох інших найбільш заінтересованих партнерів Англії — ЗДА, Франції і Західньої Німеччини. ЗДА погодились тепер — твердять газети — на цей останній змінений англійський плян, з тим застереженням, що по-перше, кожна постанова зв'язаня з міжнародним розброєнням, має бути тісно пов'язана з проблемою безпеки Европи та ступневого розв'язання проблеми з'єдинення Німеччини, і подруге, що на такий плян погодиться сама Західня Німеччина. В цій цілі американський амбасадор в Бонні, Дейвід К. Е. Брус, виїхав в минулу неділю 26 ц.м. до північної Італії над Ляґо ді Комо, де перебуває на відпочинку канцлер Аденауер, щоб він прийняв виготовлений в Лондоні наприкінці минулого тижня так званою Діючою комісією ЗДА, Англії, Франції і Західньої Німеччини спільний плян тактики, що її тримались би західні держави на конференції міністрів закордонних справ в Женеві 11 травня ц.р. Конференція західніх міністрів починається в Парижі в найближчу середу, де вони мають остаточно узгіднити спільну лінію.

Пропав англійський літак із тайним вирядом

Лондон. — Літаки чотирьох держав — ЗДА, Англії, Туреччини й Ірану беруть участь в розшуках за великим англійським воєнним літаком, який безслідно пропав ще в четвер минулого тижня, що спершу затаєно. Літак летів до Австралії, везучи тайний виряд для англійської ракетної бази, з якої переводиться експерименти з новими ракетами. Він летів понад Туреччиною й остання вістка про нього була тоді, коли знаходився над місцевістю Мус над озером Ван. Зате він не подав уже умовленого сиґналу з найближчої місцевости, за 110 миль далі на схід. Тому, що в той день віяв сильний вітер, не виключають, що літак наблизився до совєтського кордону, де його перехопили совєтські літаки і збили над совєтською територією, подібно, як це сталось з американським літаком 5-го лютого ц. р. Англійський амбасадор у Москві звернувся до совєтського уряду за інформаціями в тій справі, але почув, що большевики „нічого не знають". В отому англійському літаку було 12 летунів. Пільотом був капітан Джордж Бриджер, відзначений найвищими медалями в останній світовій війні.

СССР відкидає пропозиції ЗДА щодо атомових дослідів і хвалить становище Англії

Москва. — Нікіта Хрущов відкинув у своїй ноті з 25 ц. м. пропозиції през. Айзенгавера з його ноти з 13 ц. м. щодо компромісу в справі заборони дальших атомових вибухів, зате з признанням висловився про суґестії англійського прем'єра Мекміллена про можливість іншого компромісу. През. Айзенгавер, закликавши в своїй ноті Хрущова, щоб не допустити до повної невдачі теперішньої Женевської конференції в справі заборони дальших експериментальних атомових вибухів, запропонував, щоб тим часом погодитися на заборону таких вибухів в повітрі до висоти 30 миль (50 км). Хрущов твердить, що такий компроміс „не розв'язав би проблеми", ото ж він відкидає пропозицію Айзенгавера. Зате Хрущов покликується на суґестію, що її в своїх московських розмовах із ним, Хрущовим, зробив недавно англійський прем'єр Геролд Мекміллен, а саме, щоб згори визначити кількість і час подорожей міжнародних інспекційних контролерів до ЗДА, Англії і СССР для перевірювання підозрілих „феноменів", що подабали б на атомові вибухи. Такі подорожі, каже Хрущов, були б дуже рідкі і було б дуже мало таких контролерів. Хрущов доручає Мекміллленові в одночасній своїй ноті до нього, щоб англійський представник на Женевській конференції виступив з докладнішим сформулюванням тієї пропозиції. За твердженням перших коментарів американської преси — світ узагалі щойно тепер уперше дізнався про таку суґестію англійського прем'єра Мекміллена.

УСК, юнаки перемогли юнаків Фолл Рівер 4:1

Фолл Рівер. — У півфінальних змаганнях центрально-східніх стейтів за чашу Америки, що відбулися тут у неділю дня 26-го квітня ц. р., УСК, Юнаки виграли із юнаками Фолл Рівер, Масс, у відношенні 4:1. В першій половині гра закінчилася із вислідом 1:1, але в продовженій грі УСК стрілив додаткових троє воріт. Цією перемогою юнаки УСК закваліфікували себе до фінальних змагань за мистецтво Сходу. Черговим їх противником буде мабуть Балтимор. У змаганнях за мистецтво Американсько-Німецької Футбольної Ліґи, що відбулися цього ж самого дня у Ню Йорку, УСК програв проти Спортового Клюбу Бруклин у відношенні 1:5. УСК Резерва виграла із резервою Бруклин 2:1. УСК „Б" виграв із Нюарком 4:2, УСК Учні виграли із учнями Гобокен 3:1, УСК Новаки ремісували із новаками Литовців у відношенні 1:1.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРИГОТУВАННЯ ДО НЕВДАЧІ

Минулого тижня наспіла з Москви вже друга в цьому місяці нота, в якій Совсти закидають Америці „погіршування" міжнародної атмосфери безпосередньо перед заповідженими східньо-західніми переговорами. У першій своїй ноті Совсти добачали таке „погіршування" в летах американських літаків із Західньої Німеччини до Західнього Берліну на висоті понад 10,000 стіп, дармащо, як це ствердили у відповіді З'єдинені Держави, ніколи й ніде не було міжнародної угоди, яка нормувала б висоту летів. В своїй останній ноті Совсти чіплялись озброювання Америкою Західньої Німеччини, Греції, Італії і Туреччини, яке нібито погіршує передумови для „зговорення" на передбачених конференціях. За коментарями західньої преси, ці обидві совстські ноти зовсім не мали на увазі суті тих справ, що їх вони формально заторкували. Ціль тих совстських нот подвійна: з одного боку продовжувати забріхану пропаганду, розраховувану на підсовстських громадян і азійсько-африканські народи, а з другого — фабрикувати вже тепер арґументи, чому не вдалася конференція міністрів закордонних справ, заповіджена на 11 травня ц. р. в Женеві.

Тому в негайно оприлюдненій заяві державного департаменту останню совстську ноту названо „гіпокризією". Гіпокризія — це ще найделікатніше окреслення. Бо як можна поважно виступати проти зброєння в державах, що належать до Північно-Атлантійського бльоку (НАТО), коли відомо, що ці держави заснували НАТО лише з остраху перед поступом совстської імперіялістичної агресії, після перетворення сімох східньо- і середньо-европейських країн у сателітів СССР? Як можна таврувати Америку за озброювання Західньої Німеччини, коли Совсти перші почали творити східньо-німецьку армію під командуванням старшин, вишколених у Москві, і коли на території Польщі та Східньої Німеччини стоїть величезна совстська армія? Як можна закидати Америці, що вона „збільшує напруження" на Середньому Сході, коли совстська зброя плила до Єгипту, а тепер пливе до Іраку?

Однак нотка в оцих останніх совстських документах має — на совстську манеру — подобу щирости: лють з приводу зросту західньо-німецького військового потенціялу. Англійський прем'єр Мекміллен твердить, що після всіх своїх розмов з Хрущовим він прийшов до висновку, що страх большевиків перед відродженням німецької збройної сили є головною причиною, чому вони противляться об'єднанню Німеччини. Інші західні державні мужі модифікують цей погляд англійського прем'єра, звертаючи увагу на *офензивний характер московського комунізму*. Москва, мовляв, не боїться німців, як нових можливих агресорів, але не хоче сильної Німеччини, як заборола проти походу Совстів на Захід. Тому всі проєкти „розрідженої" чи здемілітаризованої й відатомовізованої зони в Середній Европі не мають на увазі спеціяльно німців, не є засобами охорони проти здогадної німецької загрози, а є частиною політичного пляну послаблення цілого НАТО, щоб можна було почати похід до Атлантику.

Ясно, що такий підхід наперед виключає будь-яку можливість „зговорення". Англійський прем'єр, стоячи під натиском земляків-соціялістів і різношерстих пацифістів, поручає переговори, але, мабуть, теж не дуже вірить в їх успіх, коли сам перестерігає, що не тільки конференція міністрів закордонних справ, але й нова конференція „на вершинах" — це, мовляв, тільки початок цілого ряду дальших конференцій, „потрібних для збереження миру". Ліпше, — каже Мекміллен — переговорювати, хоч і без успіху, але з відкритою фірткою для дальшого переговорювання, ніж воювати. Отож і Мекміллен рахується з невдачею Женевської конференції міністрів і заздалегідь приготовляє на неї опінію, ніби як на епізод, що не матиме великого значення. Совсти ж підготовляють таку опінію, наставлені згори на провалення конференції, на якій вони, за всіми познаками, знову повторюватимуть вимоги „мирового договору з двома Німеччинами" і „закінчення окупаційного стану в західньому Берліні", як щити, за якими криється бажання закріпити поділ Німеччини й викинути західніх альянтів із Берліну.

У кожному разі, нема ніяких даних, що вказували б на будь-яку користь із зустрічі з Громиком 11 травня ц. р. у Женеві. Навряд чи до іншого заключення можуть прийти й міністри закордонних справ ЗДА, Англії, й Західньої Німеччини, що в найближчу середу 29-го квітня почнуть у Парижі наради для устійнення спільної тактики на тій згори засудженій на невдачу конференції зі Совстами.

КУБИНСЬКИЙ СФІНКС

Несподіванка й досить клопітлива для офіційних чинників ЗДА „приватна" візита всевладного кубинського переможця Фіделя Кастра викликала мішану реакцію населення країни, зокрема пресових органів, не згадуючи про критичні завваги визначних політичних, суспільних та економічних діячів. У повені звідомлень та репортажів пробивалося виразно намагання — розкрити справжнє обличчя цього загадкового, малозрівноваженого, динамічного й украй балакливого кубинського Сфінкса. — Есенціональне питання: яке відношення Фіделя Кастра до комунізму осталось без задовільної, ясної відповіді цього упоєного тріюмфом перемоги революціонера.

Щоб збагнути серпанком усмішок прислонене політично-ідеологічне „Вірую" Кастра, треба, на думку деяких політичних аналітиків, сягнути в його недавнє минуле. Така ретроспективна метода дає досить вірну картину цього кубинського Сфінкса, а водночас вияснює, чому цей темпераментний гість такий здержливий у ЗДА, але на одному лише відтинку. А саме: яке відношення теперішнього режиму Куби до комуністичної інфільтрації у цій малій, але стратегічно важливій державі.

В протестантському журналі „Кришчен Економикс" (ч. з 14 квітня ц. р.) на цю тему появилася довша стаття Е. Лониґена під заголовком: — „Чи гряде до Куби комунізм?" На вступі пригадує її автор, що кілька років тому Вільям З. Фостер сказав, що міжнародна змова світового комунізму в країнах Латинської Америки буде скерована передусім проти Куби. Чому? Як знаємо, Куба, її репрезентанти в ОН були найзапеклішими ворогами комунізму і найбільшими прихильниками американської політики на цьому відтинку в ОН. Під час здавлення мадярської революції репрезентанти Куби були чи не найбільшими оборонцями мадярських повстанців. При кожній нагоді, в кожній дипломатичній комбінації ЗДА, *на терені ОН чи поза ними*, дипломати цієї малої держави сильно допомагали архітектам закордонної політики ЗДА в поборюванні комуністичної інфільтрації в країнах Латинської Америки.

Острів Куба лежить за 90 миль від американського берега, за кілька хвилин лету модерних літаків. Ця мала держава, при зміні режиму в некористь ЗДА, всилі контролювати кілька тисяч миль стратегічно важливого американського побережжя, не згадуючи про такий невральгічний пункт оборони ЗДА і цілої Західньої півкулі, як Панамський канал. У своїх песимістичних здогадах автор посувається так далеко, що теперішню ситуацію в обширі Кубинської республіки порівнює з катастрофальним переоченням або якоюсь „диверсією" в керівних установах нашої країни, що свого часу попередили втрату Китаю для демократичного світу.

Хто такий Фідель Кастро? — запитує автор цієї оригінальної і дуже сміливої статті. Уважні студії над його недавнім минулим виявляють недвозначно, що саме він і його однодумці в деякій мірі ослабили американську антикомуністичну „круціяту" в країнах Латинської Америки!

Десять років тому відбувалася в Боготі конференція представників цілого ряду південно-американських країн в справі заснування „Організації Американських Держав", під проводом тодішнього державного секретаря Маршала. Комуністи влаштували в Боготі криваві демонстрації, було багато вбитих і поранених. Американські та інші делеґати безрадно дивилися з вікон готелю, як бешкетувало червоне шумовиння. Пильні студії державного департаменту виявили, що прихованим, але головним винуватцем цього бешкету, який мав на меті розбити конференцію, був молодий студент — Фідель Кастро, президент контрольованої комуністами М і ж народної Студентської Унії. Студентські круги домагалися, щоб він був допущений до конференційного стола, як речник південно-американської молоді, опанованої ідеями Маркса.

В 1957 р. заслужений амбасадор ЗДА в ряді латинських держав подав до державного департаменту такий звіт: „Поява цього провідника революції на Кубі пов'язана з комуністичною акцією в ряді держав Південної та Центральної Америки"... Подібні інформації плили до Вашинґтону і про його брата, Равля Кастра, що очолює тепер кубинську армію.

З черги автор переводить паралелю поміж Фіделем Кастром і вожаком китайських комуністів, Мао Тсе-тунґом. Стратегія обох, у першій стадії їхньої революційної „визвольної" акції, однакова. Також однакові в них демагогія ароґанція та сміливість і забріханість перед легковірними народними масами. Така, а не інакша, була початкова стадія „мирної" комуністичної агресії в ряді країн світу, що є тепер під повною контролею Москви-Пейпінґу. Як в далекому Китаю, так і на Кубі, революційна акція велася за подібними зразками, детально розробленими та обдуманими їхніми провідниками або людьми, що тими провідниками спритно керували. Як в Китаї риж, так на Кубі цукор, — то єдине джерело екзистенції населення. Як колись у Китаї під проводом Мао Тсе-тунґа, так на Кубі під проводом Кастра — найбільш успішною формою боротьби з режимом була метода нищення цукрових плянтацій, тактика „спаленої землі", щоб заломити, залякати й голодом примусити населення скинути старий режим, як „відповідальний" за всенародне горе, за голодову катастрофу та її наслідки в усіх ділянках господарського й національного життя держави. На Кубі другим джерелом прибутку населення були туристи, які щорічно залишали на острові сотні мільйонів долярів. За добре обдуманою методою — підтято впродовж кількох років і це джерело добробуту. Викрадання чужинців, зістрілювання транспортових літаків, підпалювання готелів, атаки на пляжі та касина — зробили своє: туристика завмерла.

(Закінчення на стор. 3-тій)

С. Мацях

ПІД ЗНАКОМ ВИБОРЧОГО БЮДЖЕТУ

Лондон. — Кілька основних тем не сходили зі шпальт столичної і провінційної преси на початку квітня. Але всі побив „шлягер" консерватистів: бюджет канцлера скарбу Еймори.

Першою темою, що поволі починає буденніти, оскільки вона стає реальністю, яка вимагає конкретної розв'язки і постійних заходів, є справа Тибету. Склавши заяву устами речника форін офісу „ми радо довідуємося, що він (Даляй Ляма) в безпечному місці", той і інші департаменти, маючи немало власних клопотів, починають турбуватися загрозами члена Британської Спільноти — Індії, під задніми дверима якої показуються тіні комонників Джінґіс-Хана. А тому нічого дивного немає в тому, що в метрополітальній пресі заговорили на всі язики про „жовтий імперіялізм". Заговорили тим більше, що у спірній смузі, до якої однакові претенсії ставили Індія і Китай, знаходяться ще три незалежні державки: Непаль, Бутан і Сіккім.

Один подорожній, який вернувся недавно з червоного Китаю, розказує, що бачив пропаґандивно- футуристичну мапу „нового Китаю", західні кордони якого лежать десь на схід від Берліну і на Захід від Москви, включаючи всі завоювання Джінґіс-хана. Не трудно відгадати, з якими почуваннями мусів би ту мапу оглядати світовий турист Нікіта Хрущов, який перебрав по царях і секретарях московські заповіти опанування (після Сінкіянґу) Афґаністан і Тибет — ворота до Індії і Бірми. Показавши, одначе, китайцям на прикладі Мадярщини, як „визволяти" сусіда, всемогуча Москва мусить тепер мовчати.

Але клопотів має, без сумніву, найбільше „Керенський азійського суходолу", Пандит Неру. Йому, а скорше його клопотам, присвячується в Лондоні статті, прикрашені іноді дуже з'їдливими карикатурами, що на них заслужив собі пацифікатор Кашміру...

Може менше завзято дискутується справу передання англійського воєнного летовища Габанія, на захід від Багдаду, в руки іракського уряду, отже, як стверджують деякі коментатори, посередньо — в руки Москви.

У серії військових новинок впала бомба з ясного неба у виді проголошення лорд-маршалом Монтґомері охоти відвідати Москву. Мабуть, не дуже довіряючи успіхові дипломатичної місії Мекміллена, Монтґомері забажав полетіти 28 квітня до столиці колишнього союзника. Коли його запитали, чому він туди збирається, переможець Роммеля заявив, що його цікавить конфлікт між Сходом і Заходом, про який він хотів би з москалями порозмовляти, бо ж у стадії такого напруження, як тепер, довше жити не можна. Та на питання: чи вірить він у те, що його відвідини зменшать те напруження, Монтґомері не зумів відповісти інакше, як „я його напевно не погіршу".

Британська опінія дуже поділена на тему цих відвідин, на які Кремль блискавично дав свою згоду. Дехто гадає, що воін з таким авторитетом як маршал Монтґомері переконає москалів у необхідності зменшити існуюче напруження. Але видається, що 71-літній лорд-маршал, якщо не робить тієї помилки свідомо, то принаймні намагається її вмовити в своє оточення. Оперуючи ілюзоричними цифрами, він через пресу переконує в інтерв'ю в доцільності зуживати бюджетові суми радше для покращання життьового стандарту обох сторін як для зброєння...

Але шлягером шлягерів стала повеликодня писанка канцлера скарбу, міністра Еймори — новий бюджет.

І хоч у хвилині писання цих рядків тільки починаються основні дебати в Палаті Громад над цим бюджетом, не вичікуючи на їх вислід, можна поробити деякі засадничі висновки.

Наскільки добре попрацював над бюджетом канцлер скарбу показує карикатура Камінґса, на якій Еймори однею рукою дає два пенси знижки на „пайнті" пива для народних мас, що ще донедавна воду визнавали лише як засіб до миття зубів. Дальшими дев'ятьма пенсами поступився канцлер у відтягненнях на податках. Не менше приємною несподіванкою було проголошення сплати позосних кредитів чоловікам у віці 63 років та жінкам у віці 58 років частинно, а всім безробітним та нездібним до праці (на протязі часу довшого, як три місяці) повністю.

Ліберальний лідер Джо Ґрімонд дотепно заявив, що цьогорічний бюджет фаворизує більше корчмарів, як пенсіонерів чи консументів бензини. І коли з того приводу залунали вигуки зліва, що це, мовляв, зворот пивоварам їхніх дотацій на партійний фонд консерватистів, то, приклонник молока, Еймори, зумів статистикою виявити спадок споживання цього пива, з якого корона має чималі прибутки. Зрозуміти британця в цей момент змігби лише баварець, для якого також зменшення податку на пиво було б майстерним потягненням для з'єднання симпатій. Мимохідь згадаю, що це потягнення заощаджує споживачам пива річно сорок мільйонів фунтів стерлінґів, а Еймори стає справжнім містером „Джоллі" (така вивіска з подобизною Еймори висить на готелі „Галлертон" в Йоркширі. Можна сподіватися, що в скорому часі таких вивісок буде більше...).

Треба згадати, що податкових полегш зробив Еймори багато на різні фабрикати, а також різним підприємствам. Не диво, що в порівнянні з роком 1939 Велика Британія має тепер найнижчий податковий стандарт.

Даруючи 360 мільйонів фунтів стерлінґів у податках, міністер Еймори побив рекорд, бо в кожній хвилині його доповіді державна скарбниця втрачала три мільйони фунтів стерлінґів. Ті дарунки сипалися в користь населення Островів у вигляді зменшення податків на речі щоденного, а то й люксусового, вжитку. І хоч сам міністер Еймори парубок, — в ділянці домашнього господарства він зумів виявити велике зацікавлення.

Парляментарні обсерватори погоджуються в тому, що цьогорічний бюджет дещо пригнітив соціялістів, які не сподівалися аж стільки бенефіт для... виборців. А тепер все, що робиться у британській політиці, міряється виборчим термометром. І хоч Гаролд Вилсон почне атакувати опозицію, концентруючись на старечих пенсіях і прескрипціях медичної служби, залишиться фактом, що лейбористи зажурені основною проблемою: як їм стати правішими? Мається при цьому на увазі це поняття в подвійному значенні: перше — щодо зближення до консервативного реформізму і — щодо намагання стати правішим у підході й осягах, тобто мати більше об'єктивної рації.

Не диво, коли в такій атмосфері ведена в „Сандей Таймс" анкета в справі евентуальної націоналізації сталевої індустрії виявляє незаперечні твердження: сталь мусить бути продавана, щоб не збільшувати рецесії в продукції, але аґент не може чекати дозволу з Лондону, а мусить рівнятися на ринок і попит, яких не може узгляднити інструкційна книжечка з визначеними міністерством у Лондоні цінами. А якраз в націоналізованій індустрії ціни були б диктовані центром, і продавцям наложено було б на руки кайдани... так, як це сталося з британським вугіллям, що його експорт впав до абсурду. Тим часом конкуренція постійно зростає, а тому сталевари гадають, що тепер немає часу на експериментування в цій дуже відповідальній ділянці.

Нарешті ще кілька слів про вибори.

На марґінесі запропонованого бюджету говориться, що хоч він і елекційний бюджет, вибори відбудуться радше восени, як весною. Інші роблять здогади в зв'язку з заповідженими відвідинами Єлисавети II в Канадійській Домінії, які визначені на 28 червня ц. р. Це промовляло б за травневою можливістю. І хоч консервативних „бек-бенчерів" та ліву половину парляменту денервує у цій справі мовчанка Мекміллена, він з міною безжурного міністра готовиться до міжпартійної і міждержавної гри.

Відносно обох здогади продовжуються.

Ф. Лукіянович

АМЕРИКАНСЬКІ СЕРЕДНІ ШКОЛИ

Від деякого часу, а головно від часу, коли випущено „Спутніка", на цю тему ведеться дискусія, в якій виховники доходять до різних, а то й протилежних висновків. У цій статті хочемо дати нашому читачеві перекрій цього питання, для чого вибираємо трьох визначних педагогів.

Д-р Дж. Конант у своїй студії „Американські середні школи сьогодні" твердить, що їх рівень є задовільний і що реформ чи радикальних змін не потрібно, але в загальному недомагають вони у вивченні чужих мов і спрямуванні здібних дівчат. Малі школи треба розв'язати, бо вони не мають рації існування.

Щоб школа була на висоті свого завдання, вона повинна мати добру шкільну раду, доброго інспектора і директора. Далі автор висуває ряд порад для поліпшення сучасного стану. Ось вони:

На кожних 250-300 учнів треба мати одного дорадника з учительськими студіями і практикою, що помагав би їм у селекції вибраних предметів і приділював окрему увагу здібним учням.

Програма навчання повинна бути індивідуалізована, а не штивно поділена на три групи, академічну, торговельну і фахову. Всі учні мають вивчати певну кількість обов'язкових предметів, а крім того сім курсів, вибраних за допомогою дорадника.

Щоб одержати перехідну ноту, вистачить, коли учень виявить добру волю і пильність, але до академічної групи і вибраних предметів треба ставити вищі вимоги.

Для певних предметів, як фізика, англійська мова та ін., слід ділити учнів на здібних, середніх і відсталих, а хемію вивчати з такими вимогами, як до математики.

У матуральне свідоцтво вписувати не тільки обов'язкові, але й вибрані предмети та оцінки з них. Денно повинно бути не менше як 6-7 лекцій, крім тіловиховання і шоферування. Не укладати списку учнів згідно з сумою одержаних нот, бо це приведе до вибору легших предметів у погоні за кращим місцем.

З цілости 3% учнів — дуже здібні, і вони повинні мати окремого опікуна протягом останніх 4 років науки. Для 15% академічно здібних, що також повинні піти на дальші студії, вимоги підвищити. А для статистики тих учнів, що записались на університет, реєструвати в „академічній інвентурі".

Науку чужої мови продовжити з 2 на 3-4 роки. Відрадним явищем є впровадження безплатних 6-тижневих вакаційних курсів, з яких так слабі, як і здібні учні можуть багато скористати. В останній клясі завести курс вивчення проблем ЗДА для плекання взаємної пошани і зрозуміння різних прошарків населення.

Віцеадмірал Ріковер, якому завдячується побудову першого атомового підводного човна, пише працю п. з.: — „Освіта і свобода", в якій, на основі порівняння середніх шкіл ЗДА, Европи і Сов. Союзу, твердить, що середнє шкільництво у ЗДА перестаріле, м'яке, і тільки драстичними реформами можна по-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ГАРМОНІЯ

Сяє синява оксамитами...
Наче янголи, — в ній світи,
Із одіннями, злотом шитими,
Усміхаються з висоти.

Хмари мріями віснуть талими,
Народилися в джерелі...
То перлинами, то кришталями
Повертаються до землі.

Вітер силами будить юними
Струни шовкові ярові...
Пливе музика понад струнами,
В морі світиться звуковім.

Всюди травами пресяскравими
Грають кольори для утіх...
Наче лебеді межи павами, —
Білі квіти серед усіх.

Над картинами барвотканими
Віє тонами гарноти.
Із октавами і сопранами —
У гармонії світи.

ГНАТ О. ДІБРОВА

1958

Д-р Володимир Галан,
Президент ЗУАДК

БРАТ БРАТОВІ

(4)

Новий іміграційний закон

Офіційно закон RRA-1953 скінчився з кінцем 1956 року, але аплікант прибували ще до половини 1957 року. Як уже сказано, не всі візи були використані в деяких країнах, а в інших віз забракло. На основі цього закону за офіційним звідомленням видано лише 190,327 віз, значить використано закон лише на 91 відсоток. Залишені невикористані візи не пропали. Добровольчі аґенції повели акцію, вияснюючи, що деякі країни були покривджені малим приділом віз, як, наприклад, Бельгія і Франція. У висліді цих заходів, в яких брав участь і наш ЗУАДК, схвалено новий переселенчий закон 11 серпня 1957 року, який давав деякі полегші окремим категоріям переселенців, а також давав преференсіям справам, які вже були давніше зареєстровані на основі закону RRA-1953, але з-за візового обмеження не були закінчені. Цей закон дає змогу переселити і таку особу, яка була раніше відкинена з уваги на хворобу, якщо йде про злуку рідні. Але цей новий закон вимагає й нових формальностей. Для кожного апліканта потрібно не лише ашурансу, але й афідавіту, а у випадках полагодження справ, які мали труднощі з уваги на здоров'я аплікантів, всяких лікарських документів з запотребуванням від лікарень включно. Все ж ЗУАДК до кінця червня 1958 року має уже в реєстрі 53 родини (136 осіб), які прибули до ЗДА на основі найновішого переселенчого закону. Нова переселенча акція триває і вимагає від нас не лише більшої праці ,але й фінансової допомоги. Як виходить із звідомлень з Европи, у Франції є 104 родини (382 особи), а в Бельгії 339 осіб, які в найближчому часі зможуть дістати візи на основі нового закону. ЗУАДК уже поробив заходи для виєднання позичок у виді Пересувного Переселенчого Фонду ICEM.

Для повного образу треба подати, що у звітовому році ЗУАДК займався багатьома переселенчими справами, полагоджуваннями на основі загального переселенчого закону. Це передусім аплікант з Польщі, Югославії, Чехо-Словаччини, а також України, аплікант з країн Південної Америки та Австралії. У всіх цих справах вимагається дійсних спонзорів. У справі переселення з-поза залізної заслони ЗУАДК веде переписку з консулярними урядами, у багатьох випадках переводить інтерпеляції у Вашинґтоні чи у консулів відносних держав. Деякі випадки, головно переселення з Польщі, увінчались успіхом. В кількох випадках ЗУАДК мусів прийти з фінансовою допомогою у переселенні.

В дальшому на першому пляні в ділянці переселення буде доведення до повного розрахунку справи позички в ICEM на кошти переїзду аплікантів, що переселились в рамах закону RRA-1953, як теж переведення переселення всіх тих аплікантів, які мають змогу дістати візу на основі закону з 11 вересня 1957 року разом з полагодженням для них позички на кошти переїзду, а теж ведення всіх справ переселення на основі загального пеесeленчого закону, головно справ переселення з-поза залізної заслони, які вимагають спеціяльної уваги і багатьох інтервенцій.

Інтеграція

Попри акцію переселення ЗУАДК вів в останньому звітовому періоді акцію в напрямі допомоги нашим еміґрантам на терені Німеччини й Австрії увійти в систему господарства цих країн і знайти там можливості життя. Точно про цю ділянку праці говорить наше звідомлення з річних директорських зборів з 23 березня 1957 року, про що ми вже згадували. В цьому звідомленні подано, яку ролю у цій допомозі відограє ЮСЕП. Хочемо додати, що ця акція велася систематично весь 1957 та 1958 рр. до кінця звітового періоду і продовжується далі.

Допомога

Допомогова акція ЗУАДКомітету йшла в двох напрямах: 1. матеріяльна допомога у вигляді харчів та одежі і 2. грошова допомога.

Якщо йде про матеріяльну допомогу, то тут маємо два періоди:

В 1956 році ЗУАДК дістав від американського уряду у формі харчевої надвишки — „серплесу" понад 400 тисяч фунтів масла, олії, сиру, молока, цукру і товщу. В першій половині 1956 року ЗУАДК перевів три розподіли харчів: для 11,487 осіб в 111 осередках Німеччини, для 12,219 осіб у 120 осередках і для 13,246 осіб в 130 осередках. Крім цього видано допомогу для доживлення дітей у дев'ятьох садках і школах на 365 дітей в другому розподілі і у 12 садках для 478 дітей у третьому розподілі. Вліті 1956 року отримали харчі літні табори й оселі Пласту, СУМА і інші у висоті 5 тисяч фунтів харчів, призначених на 431 дитину.

Розподіл урядової надвишки відбувався за приписами німецьких властей, які встановили місячну висоту такої допомоги, як теж підпадав під контролю уряду.

Допомога для українців у Польщі та Югославії

У звітовому часі наспіла нова велика проблема у вигляді допомоги для українців у Польщі. Коли після так званої відлиги стало трохи вільніше жити в тій країні, ЗУАДК почав діставати багато листів від українців у Польщі з проханням прийти їм з допомогою. Між аплікантами були поворотці з Сибіру і колишні в'язні. Восени 1957 року ЗУАДК в цій справі ввійшов у порозуміння з кооперативою КАРЕ, яка саме в той час підписала офіційний договір з польським урядом. За посередництвом КАРЕ ЗУАДК почав посилати допомогові пакети на отримані від аплікантів адреси. Є чотири роди пакетів: 1 з купоном на костюм за 17.50 доляра, 2. з вовняним коцом за 10.00 долярів, 3. з постелевою білизною за 10.00 долярів і 4. з 12 фунтами харчів за 6.00 долярів. Подібну допомогу пакетами ЗУАДК став висилати українцям в Югославії.

У звітовому періоді вислано в Польщу 599 пакетів на загальну суму 5,220 долярів. До Югославії вислано 170 пакетів на 1,318 долярів. Ця акція продовжується. Для її посилення 8 березня 1958 року була скликана у Филаделфії громадська нарада. На цій нараді представники головних наших установ і організацій схвалили не лише підтримати, але й сконцентрувати цю допомогову акцію в ЗУАДК. ЗУАДК старається наладнати зорганізований зв'язок із громадою у Польщі. Мав переписку із Управою Українського Суспільно-Культурного Товариства і заплянував вислати свого представника в Польщу для нав'язання контактів.

Окремо вислано допомогу українській школі в Перемишлі у вигляді вовняних коців і харчів для студентів. Вислано також нитки Українській Кооперативі ,яка займається вишиванням. Одній поворотці з Сибіру переслано трикотарську машину, яка стала для неї варстатом праці.

В. Оренчук

Наукові осяги д-ра І. Кохана

В своїй організаційній поїздці в місцевостях Каліфорнії я зустрічаю молоді українські наукові сили, розпорошені по різних каледжах і університетах, які віддають своє знання і здібності для людського добра і поліпшення його життя. Загал нашого громадянства не є навіть свідомий, що певні наукові відкриття в тій чи іншій ділянці є вислідом впертої і довготривалої дослідної праці українських умів. Це вже не спорадичні випадки ,тому доцільно їх реєструвати для будучої історії української науки.

В одному з найкращих і найбагатших університетів в Стенфорді працює від трьох років наш молодий земляк, д-р Іван Кохан, який дослідив нову методу в поборюванні туберколічних хворіб. Своїми науковими дослідами він опрокидує дотеперішні недостаточні намагання в лікуванні її, відкриває новий повновартісний і діючий антибіотик і переставляє методу лікування на цілком нові рейки. Ці його досліди були продемонстровані на одній з телевізійних станцій Сан Франсіска в половині березня стараням стейтової організації лікарів. Недалека розв'язка практичної продукції нового антибіотика збереже при життю мільйони жертв тої хвороби, а молодого науковця зробить багачем.

Д-р Іван Кохан належить до представників нової імміграції, який переніс на собі всі злидні другої світової війни. Він є сином знаного українського патріюоа, бувшого посла до польського Сойму і походить із Сокальщини. Середню освіту закінчив в Холмі в 1942 р., а медичні студії в Мюнхені. В 1948 році виїхав до Канади, де працював в шпиталі. Маючи певні труднощі при нострифікції медичних студій з огляду на специфічні місцеві закони у відношенні до чужинців, д-р Кохан знову вписався на студії в манітобському університеті, вибравши бактеріологію як головний предмет, і закінчив їх зі ступнем — бечелор оф сaйнс — в 1953 р. Безпосередньо по тім одержав особливу стипендію від Нешенел Гелт Кансіл оф Канада, на продовження дальших студій та рівночасно віддався дослідам над туберкульозою. Вже тоді молодий науковець відкрив в світі туберкулічних бактерій нові тайни, які спонукали його до цілого ряду дальших і глибших делідів. Його відкриття були опубліковані і продискутовані на річному з'їзді бактеріологів Канади. По двох роках студій одержав титул мастера оф Сайнс. — В 1955 р. виїхав до Америки, де одержав посаду в стенфордському університеті як асистент дослідника проф. Рафела, одного з найвидатніших бактеріологів Америки. Вже в тому самому році його наділено другою стипендією для продовжування дослідів. Протягом двох років невпинної і творчої праці в ділянці туберкулози наш земляк завершив досліди новою методою в успішному лікуванні цієї хвороби, та одержав ступінь доктора. Безпосередньо потім його найменували на асошіейт-професора і заступника керівника бактеріологічного інституту. Його наукові висліди будуть опубліковані ще цього року. Він є членом організації Сіґма Ксі, себто організації, до якої належать молоді заавансовані наукові сили.

Д-р Кохан ще студентом брав живу участь в нашому громадському, а зокрема студентському життю і належав до керівних органів Союзу Українських Студентів Канади та був теж головою Зарева в Канаді. Тут свій вільний час він посв'ячує для української громади і належить до проводу Українського Конґресового Комітету, Відділу в Сан Франсіско.

Свої успіхи д-р Кохан завдячує не тільки своїм здібностям, але й теж своїй впертій праці над собою. Не легко це йому приходилося здобувати, бо студіюючи, мусів теж журитися родиною, однак любов до науки і непереможна воля проломили всі перешкоди, та дозволили йому осягнути ті результати, які вже в недалекому майбутньому підуть на користь всього людства. Це тільки початки наукових осягів нашого молодого земляка, за ними підуть дальші, які принесуть йому не тільки славу, але й спопуляризують українське ім'я, якого він палко боронить та пропаґує правду про Україну.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

Шевченківське Свято в Честері

Честер, Па. Місцеві Злучені Оргнізації, Парафія, Український Народний Дім, Недільна і Рідна Школи 15-го березня відсвяткували Свято Тараса Шевченка. Свято почалося Великопостною Вечірнею, по якій відслужено Панахиду.. Служили — Високопреподобний о. Теодор Форостій, парох із Котсвілу і місцевий парох митрофорний протоієрей о. Омелян Мицик.

Після церковних Богослужб відбулася Академія в УНДомі. Академію відкрив предсідник парафії п. Микола Мельничук, а панна Долорес Барагура відспівала американський гимн в супроводі фортепіяна, що був в руках панни Джорджії Евартс. Церковний хор відспівав „Заповіт". В мистецьку частину Академії входили співи шкільного діточого хору, та деклямації шкільних дітей, пані Теодозії Пастушок, яка гарно віддеклямувала поему „Причинна" під акомпаніямент симфонічної оркестри. Оля Туранська гарно продеклямувала „Великий Льох". Прикрасою мистецької частини був сольоспів панни Долорес Барагури, дует її з Данилом Макухом. Сольоспів сина пароха о. Омеляна — Богдана Мицика, тріо Глорія Єдинак, Євгенія Туранська і Оксана Заяць, Діточий Театралізований Хоровий Ансамбль, та Діточа Шкільна Симфонічна Оркестра виступали також з успіхом. Святочну промову виголосив капітан морської піхоти Іван Лостен. В кінцевому слові парох митрофор. прот. о. Мицик закликав зужити талани і здібності для Визвольних Змагань.

Свято закінчено відспіванням національного гимну. Дуже мило вражала присутність на залі тут роджених американців, українського походження, які прийшли вшанувати пам'ять Генія України.

Н. Н.

Шевченківська авдиція в Сан Франсіско

На вступі хочу зазначити, що вправді в хаті є радіо, але я його майже не слухаю, бо воно не тільки що не цікаве, але й нудне. Цілий день від світанку до пізньої ночі туманить слухачів пропаґандою про „прем'єра" Хрущова, про Раша, про Берлін і взагалі про совєтський рай. Музика чи спів такі чудові, що навіть здорова зрівноважена людина може нервово захворіти.

Але 13-го березня дістаю з Відділу УККА в Сан Франсіско повідомлення ,що 15-го березня 1959 р. надаватимуть авдицію в честь Тараса Шевченка і ось того дня точно в 5-ій по полудні на филі 1220 спікер заповів: „Оцю програму надають українці з Сан Франсіско. Програма ця є в пошану найбільшого поети України — Тараса Шевченка. Починаємо нашу програму піснею „Взяв би я бандуру".

І понеслася на филях етеру мелодія знаної старої, але якої милозвучної пісні „Взяв би я бандру" наперед в супроводі тенора Виноградова, а опісля в супроводі баса Бориса Гмирі. В перервах між музичними виступами, спікер англійською мовою переповідав в скороченню історію України, почавши від хрещення України 988 аж до найновіших часів, зазначуючи, що велику ролю в пробудженні українського народу то самостійного життя, відограли твори Т. Шевченка. Авдиція тривала цілу годину і зробила на слухача миле і глибоке враження, защо Управі УККА і ініціяторам належиться признання і подяка.

Дмитро Дучинський

З діяльности Комітету „Тернопільщина" у Филаделфії

За прикладом колишніх мешканців Буковини, Львова, Перемишля та інших частин нашої Батьківщини заснувався у Филаделфії в 1957 році Комітет „Тернопільщина", який взяв на себе завдання зібрати відповідні матеріяли, опрацювати та видати книгу про Тернопіль і Тернопільщину.

Мета книги — зберегти правду про нашу багату минувшину, про життя, працю, а часто, і героїчну смерть наших батьків та дідів — для майбутніх поколінь; дати дороговказ нашим дітям, щоб не розгубилися на світових роздоріжжях, як теж приготовити відповідні матеріяли для майбутніх істориків і тим способом врятувати їх для майбутности. Чейже знаємо всі, що окупант нашої Батьківщини безпощадно нищить все, що не погоджується з його комунісвичною „наукою" і що стоїть на перешкоді до спрепарування з нашого народу слухняних рабів — совєтську людину, позбавлену самостійної думки. Щоб спопуляризувати думку про потребу такої праці серед ширшого кола громади, зорганізовано З'їзд Тернопільців, який відбувся 31-го травня 1958 року у Филаделфії. З'їзд одобрив думку Комітету та приобіцяв підтримку.

Після З'їзду розгорнулася праця над зреалізуванням цього задуму. І саме 6-го квітня відбулися чергові сходини Комітету, на яких зроблено підсумки пройденої роботи та призадумувалися над дальшими кроками.

Праця Комітету розвивалася в двох напрямках: а) збирання матеріялів та їх опрацьовання, б) збирання засобів на видання. Комплетування матеріялів закінчено з успіхом. Поверх 30 авторів опрацювали матеріяли з різних ділянок життя Тернополя та суміжних міст, містечок та сіл. Увесь цей матеріял готовий до друку (за вимком 2 авторів, які викінчують свої праці). Тепер йде редакторська праця. Але справа збирання фондів на видання тієї книжки не дала сподіваного успіху. Комітет, не розпоряджаючи ніякими фондами, звернувся був до знайомих йому осіб з проханням замовити собі бодай 1 примірник та вплатити передплату в цілості або хоч частинно та подбати теж, щоб це зрабили їх знайомі чи сусіди. Деякі наші скупчення зрозуміли вповні потребу піддержки праці Комітету та прислали замовлення окремо чи на збірні списки, (як прим. Торонто при співпраці п. О. Юрчука). Але деякі наші осередки відгукнулись слабше, дарма, що там живуть люди, які колись брали участь в розбудові політичного, культурного чи господарського життя Тернопільщини. Комітет не тратить надії і вірить, що кожна українська родина, яка походить з Тернопільщини замовить бодай один примірник книжки, і дасть змогу Комітетові видати її.

Комітет розглянув оферти друкарні, клішарні та переплетні і виніс рішення передати книжку до друку. Визначено осіб, які мають заключити потрібні договори.

Таким чином Комітет „Тернопільщина" входить в третю стадію своєї діяльности — друкування книжки. Але тепер більше, чим колинебудь передше, потрібна співпраця усіх колишніх громадян Тернопільської землі.

Усіми інформаціями і на дальше служить

Володимир Мацьків
815 Норт, 25-та Стр. Филаделфія, 30, Па.

10-річчя українознавснтва в Манітобському Університеті

Вінніпеґ. — В половині квітня покінчено виклади й вправи з української мови, літератури й історії в Департаменті Славістики Манітобського Університету. В другій половині квітня відбулися іспити із згаданих предметів, а теж із російської, польської і староцерковно - слов'янської мов. Академічний 1958 - 1959 рік завершив десятиліття Департаменту Славістики в Вінніпезі, основаного, як відомо, в 1949-му році завдяки заходам українського громадянства а передусім КУК-у за президентури д-ра А. Г. С. Джілсона і зорганізованого проф. Ярославом Рудницьким.

В 1951-му році завдяки допомозі „Фонду Українознавства" Клюбу Діловиків і Професіоналістів під головуванням п. Марка Смеречинського розбудовано Департамент новими викладачами і побільшено бібліотеку слов'янознавства. В цьому році почав свої виклади проф. П. Юзик, а там сезоново були оплачувані з „Фонду Українознавства" д-р Ю. М. Луцик, п. О. Михайленко (бібліотекарка), п. О. Івах (науковий співробітник).

Коли „Фонд" закінчився в 1956-му році, Університет перейняв на свій бюджет тільки проф. Павла Юзика, що викладає тепер і в Департаменті Славістики і в Департаменті Історії. В 1957-му році затверджено програму так званих після - ґрадуаційних студій, а теж прийнято в склад викладачів пана Б. Климаша. В цьому році було 70 студентів, з чого два кандидати на маґістерію славістики (М. А.). За десять років Департамент надрукував чотири випуски „Слов'янського Фолклору" і один із „Слов'янської Літератури".

Кожного року влітї відбувалися кредитовані курси в Літній Школі Університету. Цього року передбачено два курси (один української мови, а другий російської) в місяцях липні і серпні.

Б. Б-о

КУБИНСЬКИЙ СФІНКС

(Закінчення зі стор. 2)

людність чекала на „спасіння", але не в стабілізації відносин, а в приході до влади ребеліянтів. „Нехай і чорт прийде, аби настав спокій".

На думку автора статті Е. Лониґена, відношення керівних чинників нашої закордонної політики до леґального уряду Батісти було таке саме, як свого часу відношення до Чіянґ Кай-шека на китайському материку. Як відомо, корупція та надуживання характеризували цей уряд, але все таки він був проамериканський і головне — гостро антикомуністичний. Під кінець другої світової війни, коли націоналістичний уряд Китаю втратив свою територію і плянував евакуацію на Формозу, довго не було дозволено висилати зброю та інші важливі матеріяли для Чіянґ Кай-шека. Генерал Маршал свого часу поклав був навіть гостре ембарґо на доставу зброї для противника Мао Тсе-тунґа і домагався роззброєння націоналістичних армій...

Як виглядала ситуація на Кубі? Кубинська армія була вишколена й вирядженa коштом ЗДА. Під час громадянської війни на Кубі Вашинґтон відмовився давати зброю і фінанси леґальному урядові, що змагався з бородатими повстанцями Ф. Кастра. Ані в Конґресі, ані в американській пресі не було дискусії щодо цього стану, існувала комплетна і дивна мовчанка. А в той час кубинських ребеліянтів підкріплювали модерною зброєю, казали деякі — з совєтських підводних човнів. Врешті перші тижні й місяці після перемоги на Кубі були такі подібні своїми методами терору й застрашування опозиції, як в Китаї та в інших країнах Европи, коли прийшли до влади „визволителі".

Як твердить автор „Кришчен Економикс" дуже сумнівну, а то й сумну роботу в приготуванні тріюмфу Кастра виконала американська преса. За чотири місяці до втечі старого уряду з Куби, наша преса та її аґенції, чи не під впливом міжнародних сил, що мостили дорогу Кастрові — неначе набрала в рот води. Навіть поважні та високопатріотичні пресові органи, мабуть насичувані та засипувані сумнівної вартости вістками — не прив'язувала більшого значення до подій на Кубі. Американські пресові аґенції, а за ними преса аналізуючи події на Кубі так, як писали про них часописи в країнах Латинської Америки. А відома річ, пише автор, ці газети, зокрема ж їх джерела, аґенції, перебувають під поважним впливом міжнародного комунізму, прикритого лише „фіґовим листком" південно-американського патріотизму.

Немає сумніву, пише автор, що Москва вибрала Кубу на „показову лекцію" для ЗДА та інших країн Західньої гемісфери. Що ці висновки згаданого автора не зовсім висcані з пальця, недвозначно вказує хитра й вперта мовчанка Кастра під час його візити в ЗДА. Присвятивши „великих слів велику силу" мало інтересним для населення ЗДА проблемам, про цю найбільшу і так хвилюючу, про відношення до комунізму, Кубинський Сфінкс мовчав...

І. Г-ич

КНИЖКИ

● Ірина Шуварська-Шумилович. Співуче світло. Поезії. Ню Йорк, 1959, ст. 64. Обкладинка роботи Любомира Кузьми.

● Яр. Рудницький, З подорожей по Канаді. Монтреал, Вінніпеґ, Ванкувер, 1959, ст. 128.

● Микола Гордієнко: З волинських і поліських рейдів УПА. (Із дій УПА — Північ, 1943-44), спільне видання Товариств колишніх вояків УПА в Канаді і в ЗДА, Торонто, 1959 р. Стор. 160, — 22 розділи споминів-нарисів, 12 ілюстрацій, передмова В. Макара, обгортка роботи В. Стебельського.

● Dr. Bohdan Kazymyra. Achievements of Metropolitan A. Sheptyckyj. The Basilian Press. Toronto, 1958, 32.

● Problems of the Peoples of the USSR. League for the Liberation of the Peoples of the USSR. Munich 1958, стор. 64.

● І. Марчак. З мучеництва Холмщини на Білгорайщині. Вінніпеґ, 1957, ст. 56.

Читайте українські книжки і газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що з нагоди 65-річчя „Свободи" надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на її фонд та на фонд її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 32.

С. Дембіцький, Метачен	$ 5.31	І. Шатинський, Шикаґо	1.00
Відд. 345 УНС, Міннеаполіс	5.00	А. Угрин, Парма	1.00
І. Баланецький, Шикаґо	4.00	Т. Стадник, Клівленд	1.00
О. Фіріщак, Шикаґо	4.00	С. Кобилинський, Фила.	1.00
Д-р П. Гарасимів, Річмонд	4.00	К. Репа, Шикаґо	1.00
Я. Рожанковський, Ню Йорк	4.00	І. Онишкевич, Нюарк	1.00
П. Ліщак, Йонґставн	4.00	Р. Куць, Шикаґо	1.00
М. Максименко, Медікел Л.	4.00	А. Лобачевський, Шикаґо	1.00
П. Волошин, Клівленд	4.00	В. Барагура, Ню Йорк	1.00
В. Єдиороз, Шикаґо	4.00	М. Кришталь, Шикаґо	1.00
М. Садлик, Феєрвю	4.00	М. Стихович, Асторія	1.00
С. Митрбсевич, Парма	4.00	В. Боднар, Монтреал	1.00
А. Кошелок, Дункани	4.00	Р. Юркевич, Джолієт	1.00
П. Протасєвич, Фила.	3.00	П. Дудрінський, Шикаґо	1.00
В. Скорбач, Рачестер	3.00	Л. Нич, Филаделфія	1.00
Т. Сорока, Бруклин	3.00	Ю. Осадца, Боффало	1.00
І. Коцко, Шикаґо	3.00	М. Пасічник,	1.00
М. Горват, Трентон	3.00	Н. Крупник, Парма	1.00
К. Малачук, Ст. Пол	3.00	В. Мудрий, Санисайд	1.00
М. Гук, Ст. Пол	2.00	В. Овсяник, Бріджпорт	1.00
Д. Шагай, Флемінґтон	2.00	П. Холявка, Ютика	1.00
М. Палазій, Трентон	2.00	М. Кожухар, Ютика	1.00
Б. Гайдук, Шикаґо	2.00	І. Бриняк, Клівленд	1.00
Н. Яримович, Бронкс	2.00	І. Стефуришин, Нюарк	1.00
О. Пушкар, Ню Гейвен	2.00	Т. Матвіїв, Ню Йорк	1.00
Б. Дугельний, Левітавн	2.00	М. Мрочко, Трентон	1.00
М. Мартинишин, Йонґставн	2.00	К. Харченко, Ґардінер	1.00
В. Хемій, Торонто	2.00	М. Коржинський, Бруклин	1.00
В. Череватюк, Флашінґ	2.00	Сосяк, Ню Йорк	1.00
Т. Вовканич, І. Патерсон	2.00	В. Левицький, Лорейн	1.00
Н. Тиравський, Шикаґо	2.00	П. Гімбаржевський, Ґінтон	1.00
І. Кадай, Ню Йорк	2.00	С. Колодій, Ню Йорк	1.00
А. Малоца, Джерзі Сити	2.00	П. Дрон, Рачестер	1.00
І. Рись, Сиракюз	2.00	Р. Купчак, Лашін	1.00
Н. Чемеринський, Ню Йорк	2.00	П. Коник, Монтреал	1.00
І. Дусаненко, Ню Йорк	2.00	В. Антошків, Ню Йорк	1.00
І. Лисогір, Гадсон	2.00	П. Кашуба, Филаделфія	1.00
М. Ковалисько, Клівленд	2.00	Е. Загачевський, Рачестер	1.00
Е. Крук, Клівленд	2.00	М. Смик, Глестенбюрі	1.00
В. Поцілуйко, Дітройт	2.00	Т. Фірцович, Шикаґо	1.00
К. Степко, Лас Веґас	2.00	І. Крепич, Палмертон	1.00
М. Кавчак, Ню Йорк	2.00	М. Дереш, Нюарк	1.00
О. Площанський, Шикаґо	2.00	І. Коцюба, Сиракюз	1.00
о. Я. Свищук, Омага	2.00	І. Осцюк, В. Істон	1.00
І. Слупецький, Дітройт	2.00	І. Щерба, Боффало	1.00
І. Гладий, Ню Йорк	2.00	Н. Туньський, Литл Фолс	1.00
С. Липка, Клеймонт	2.00	Д-р З. Ніжанковський, Вашинґтон	1.00
В. Карий, Стемфорд	2.00	А. Степовий, Шикаґо	1.00
М. Васюта, Мілвіл	1.70	Р. Федорів, Рослиндейл	1.00
К. Марчишин, Алтуна	1.50	А. Генсуровський, Міннеап.	1.00
Є. Лапчак, Ню Йорк	1.50	І. Козуб, Сиракюз	1.00
Н. Макух, Честер	1.00	В. Андрієнко, Рачестер	1.00
В. Сидяга, Стемфорд	1.00	К. Качмар, Дітройт	1.00
М. Сидяга, „	1.00	В. Павлишин, Клівленд	1.00
А. Городиський, „	1.00	В. Остапок, Спенсер	1.00
Г. Слобода, „	1.00	Г. Кулакевич, Шикаґо	1.00
Г. Доскоч, Ню Торонто	1.00	М. Тригуб, Ембро	1.00
Д. Мачаляба, Клівленд	1.00	Р. Бористен-Ткач, Беверлі	1.00
Д-р К. Матвієнко, Ню Гейвен	1.00	М. Черешневський, Шашін	1.00
І. Гарячий, Боффало	1.00	Інж. М. Фляк, Едмонтон	1.00
Т. Шпур, Вілкс Бері	1.00	Д. Садівничий, Клівленд	1.00
Л. Сисин, Гарфілд	1.00	П. Химич, Дітройт	1.00
В. Міщенко, Ню Йорк	1.00	Т. Скуповський, Мілфорд	1.00
В. Маціринський, Монака	1.00	Н. Міщук, Клівленд	1.00
М. Барановський, Торонто	1.00		
І. Корбецький, Питсбурґ	1.00	Разом	$ 218.01
Н. Мартнович, Глен Гарднер	1.00	Раніше проголошено	$ 7,905.95
П. Блотний, Честер	1.00		
Д. Радієвський, Міннеаполіс	1.00	Разом	$ 8,123.96
М. Присташ, Дірборн	1.00		

В ДЕСЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Директора Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар", Професора Українського Вільного Університету та Укаїнського Технічно-Господарського Інституту, Дійсного Члена Наукового Товариства ім. Тараса Шевченка, Пластуна Сеньйора,
бл. п. д-ра Євгена
ХРАПЛИВОГО
відправиться
в СУБОТУ, дня 9-го ТРАВНЯ 1959 р.
в год. 8:00 вечора
у церкві св. Юра — при Схід 7-ій вул.
в Ню Йорку
ПАНАХИДА
що в ній просять взяти участь Знайомих та Співпрацівників Покійного
ДРУЖИНА І ДОЧКА

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Концерт Ії та Любимира Мацюків

НЮ ЙОРК

18-го квітня 1959 р. подружжя Ія та Любомир Мацюки концертували в Ню Йорку в Джуньйор Гай Скул. Мені знову випала присмність сказати декілька слів про мистецтво п. Ії Мацюк. Але на цей раз вона була вже не одна, а зі своїм мистецьким та і життьовим партнером — Любомиром Мацюком. На концерті наш театральний загал почув по мистецьки складену і виконану програму двох співаків.

З панею Мацюк ми вже знайомі з її попереднього приїзду до Ню Йорку, коли я в свій час детально писав про її виступ. Але якщо вона здебільшого перебуває в царині краси яскравого, по дівочому молодого вокалу, дійсно чарівного як срібний дзвіночок і безмежного по діяпазону, — то п. Любомир Мацюк більше тяжить до інтерпретаційного боку твору, вживаючи (на мою думку трохи зачасто) своє чудове меца воче. Його голос мужний, гарного теплого тембру до деякої міри матової зафарбленности, звучить переконливо.

Коли я говорив вище про трохи надмірне вживання п. Мацюком нюансу меца воче, я мав на увазі, що двічі або більше разів вжити один і той самий нюанс, завжди буде слабший від першого, бо позбавлений контрасту, він перестає впливати на слухача, так, як цього бажає виконавець і тому робиться вже зайвим. Одже мистецтво, яке б воно не було, мусить базуватися на контрастах, як в маштабі окремого твору, так і в маштабі відділу. Доведу свою думку позитивним прикладом з виступу п. Ії Мацюк:

Майже всі речі в неї в цій програмі були побудовані на великому і голосному динамічному діяпазоні, і тому контрастуюча обробка Лятошинського „Ой у полі тихий вітер віє" прозвучали на нюансі піяно так поетично, свіжо, переконливо, ця пісня не зливалася з іншими і не розгублювалася серед них.

Хай пан Мацюк не зрозуміє мене зле, а, перечитавши це, сам зробить власні висновки і діє далі так, як наказує йому його серце, бо тут, як мені здається, може йти мова вже про певний виконавчий стиль. Слухав я його з насолодою.

Говорячи про обох виконавців в дуетному пляні, треба підкреслити культурне значення їх ансамблю, їх голоси зливалися. Очевидно в відповідальну мить творчої напруги на естраді було все враховано. Не можна обійти мовчанкою третього члену ансамблю піяністки пані Лідії Бульби. Вона чутливо і передусім технічно бездоганно провадила свої акомпаніяменти.

Ще два слова про саму програму. Вона була поділена на два відділи. В першому були виконані західньо-европейські композитори: Перґолезі, Моцарт, Глюк, Маттеї, Чілеа і Гомес. З них не всі твори я б залишив в програмі, але обидва дуети (з оп. „Приятель Фрітц", муз. Масканьї і дует з п. „Гварані", муз. Гмеса) безумовно запам'ятаються на довго.

Другий відділ був відданий цілком українським композиторам. Виконано твори Зарембн, Степового, Лиська, Нижанківського, Волошина, Степового, Лятошинського, Гнатишина і Фменка, які публіка вітала довгими гарячими оплесками, примушуючи співаків до наддатків.

Цей присмний і культурний концерт мусить мати і таки мав великий вповні заслужений успіх, що надовго залишиться в пам'яті всіх присутніх на ньому.

Микола Фоменко

ФИЛАДЕЛФІЯ

В українському музичному житті в Америці, де добрих співаків, себто з голосом, школою, сценічною, чи естрадовою презентацією і т. п. вальорами, необхідними для успішних виступів, можна буквально порахувати на пальцях одної руки, появу Ії та Любомира Мацюків, які переїхали сюди з Бразилії на постійне, треба повітати з присмністю. У цій милій парі прикмети поділені: в Ії сильніші вокальні, в Любомира Мацюка — виконавчі. Слухаючи п-ні Мацюк вдруге — першою нагородою був її концерт у Филаделфії за її першого приїзду до ЗДА, м. року, знову можна було ствердити, що в неї добрий, сильний голос лірико-колоратурного характеру, добре вишколений, отже гнучкий і подвижний, з гарними, свіжими верхами, добре опертою серединою й вповні вирівнаний на переходових тонах. Найбільшою його прикметою, чи пак співачки, це чистота інтонації, прикмета, незавжди помітна у співаків. Дякуючи їй, Ія Мацюк вміє співати чисто й точно в тоні, не плаваючи між нотами чвертьтоновими переходами, які слухачеві з вухами так часто зобриджують виступи співаків.

Хотілося б почути в виконанні п-ні Мацюк більшу різнородність в чисто вокальному виразі і навіть побачити її в експресії лиця; а разом з цим більше тепла й чуття в передачі відмінних настроїв, радости й суму, жартівливости й мелянхолії, тощо — які покищо, в виконанні цієї симпатичної співачки звучать напричут подібно й ідентично.

Що торкається тенора Любомира Мацюка, який в звітньому филаделфійському концерті виступив в Америці вперше, то для характеру його ліричного голосу більш корисним було б менше приміщення й рами не концертової залі, але більш інтимної, настроєвої атмосфери. Обмеженість сили звуку цього голосу, яким, зрештою, п. Мацюк володіє гладко й вміло, й пояснює надмірне вживання „фальсетто" й то інколи в творах, в яких такий вокальний ефект незгідний зі стилем даної епохи, чи композитора (н. пр. арія Глюка). З другої сторони Любомир Мацюк показав добре інтерпретаційне відчуття, особливо в піснях сумовитого й патетично-сантиментального характеру.

Це й скеровує увагу на програму концерту, чи пак її українську частину, з якою автор цих рядків ніяк не може погодитися. Арґументи деяких співаків, що, мовляв, „це мені лежить в голосі", чи „треба мати успіх у публіки, а такі твори власне найбільше подобаються", цілком немистецькі й нестійкі, бо й серед сотень пісень сучасних українських професійних композиторів є всякого характеру й стилю й для всякого голосу.

Ще в більшій мірі вище сказане відноситься до тенорових наддатків, з яких особливо перший, своєю плиткою баналыністю цілком не відповідав характерові поважного концерту. Факт, що легка музика оперетково-каварняного характеру завжди викликає оплески частини публіки, ніколи не є доказом мистецької вартости цих т. зв. творів, але тільки доказом музичного невироблення цієї частини публіки й її безкритичности в таких справах. Та в обставинах нашого культурного життя виступаючі артисти, особливо, коли вони молоді й в розцвіті своїх мистецьких сил, мають обов'язок з одної сторони знайомити публіку з новими досягненнями нашої музики, з другої, привчати публіку до слухання тільки доброї музики та відрізнювання доброї від поганої, першорядної від третьорядної, поважної, професійної від аматорського псевдомузичного „ерзацу". Тому виконування творів тільки й єдино відповідного мистецького рівня є одним з завдань і абсолютів кожного виступаючого артиста — бо тільки таким способом підніметься загальний музичний рівень нашого народу, а цим самим і нашої музичної культури.

Дуже добре акомпаніювала цій симпатичній парі співаків п-ні Лідія Бульба, дарма, що й надто дискретно й тихо. Повний звук фортепіяну, очевидно вміло вжитий і застосований, ніколи не скривдить співака, а навпаки, тільки доповнить й заокруглить цілість виконання. Особливо, коли звук фортепіяна такий досконалий як цього нового, концертового, що тепер стоїть в залі Клюбу Горожан у Филаделфії.

Антін Рудницький

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 22-мільйонового майна організації!

АМЕРИКАНСЬКІ СЕРЕДНІ ШКОЛИ

(Закінчення зі стор. 2)

ставити його нарівні з іншими.

У Росії шкільництво не стояло низько під оглядом якости, але було невистачальним кількісно. За Совєтів воно перейшло дві фази. У першій, до 1930-их рр., стосували проґресивні експерименти американця Дюї, створюючи шкільні самоуправні колективи. Дітей непролетарського походження не приймали. У висліді — низький рівень, реформа і друга фаза, прикметними ознаками якої були спрощення та універсальність.

Спрощення у значенні одного типу школи з натиском на реальні предмети і одну програму навчання. Універсальність — безплатне навчання у середніх та високих школах для здібних учнів.

Відсутність спокус і комфорту виходить на користь совєтській молоді. Але небезпечнішим від „Спутніка" є факт, що ця система змогла викликати гін до науки. У ділянці стислих наук (фізико-математичні) партія не ставить кільчастого дроту мисленню, і вони свобідно розвиваються; іншим, як природничим, партії накидає свій штамп (теорія Лисенка).

Видавати гроші на науковців і досліди — цього ще замало. Треба перевести реформу середнього шкільництва. Від доброї старої Европи багато чого можна навчитися. Рівень деяких европейських матурантів перевищує рівень знання багатьох наших закінчених високошкільників.

Статистичні порівняння з Европою відносно кількости шкільних годин чи матурантів і їхнього віку нічого не кажуть, бо в ЗДА є тільки стейтові стандарти. Але й так у совєтських школах є 1353 годин наукових предметів, а в нас 56, і тільки третина учнів ті предмети вибирає В Европі вивчають чужі мови 6, а у нас два роки. В Европі учителі втішаються пошаною, порівняльно добре плачені і їх не бракує так, як у нас

Засадничо у нас є байдужість до інтелектуального полету, цінимо більше атлета, як блискучого студента. Нашій молоді питоменна відсутність гону до науки.

Редактор „Перентс Меґезін", Ф. Гичінґер, друкує у цьому журналі (число з жовтня 1958 р.) розвідку п. н.: „Чи криза у шкільництві така чорна, як її малюють?" — На це питання Гичінґер відповідає, що вона навіть чорніша, якщо не усвідомимо собі її причини, і не така вже чорна, якщо пізнаємо причини.

Коли почався шкільний рік, нам бракувало 135,000 учителів і 128,000 клясових приміщень. Не в усіх школах учні знаходять пригоже поле для пізнання і розвитку своїх здібностей, і так марнуються таланти.

Але найповажніший аспект кризи лежить у контролі і фінансах. Ми заздрісно бережемо права місцевої автономії, самі не можемо покрити всіх всіх видатків і боїмося, що прийняття федеральної допомоги означатиме втручання і контролю.

Трохи світла вносить звіт Комісії Фонду Рокефеллера, що вишукує і помагає у студіях здібним елементам.

Із згаданих трьох авторів найбільше сподобалися нам тези адм. Ріковера, бо його порівняльна метода переконливіша, як двох інших.

Виринає питання: що з цього можна здійснити? В останніх двох десятках років мали місце у ЗДА крайні коливання, від недоторкальности дитини до проєкту стосування фізичних кар. До поставлення шкіл під контролю держави — якщо до цього взагалі дійде — ще далекий шлях, але перший крок вже зроблено із встановленням спільного міністерства освіти, соціяльного забезпечення та здоров'я.

А коли порівнюємо середньошкілля ЗДА і Европи, то не забуваймо, що там воно не обов'язкове, вчаться тільки ті, що хочуть і мають засоби. Отже ця система грішить тим, що залишає на боці бідних, але талановитих учнів.

Немає сумніву, що у ЗДА молодь живе в достатку і тому м'яка. Пригадується, як в краю, у тісних клясах, з скромними ляболаторіями і на еміґрації у голих, часом неопалених стінах наша молодь горнулася до науки. А як приїхали сюди наші учні не мали труднощів після опанування англійської мови.

Дорадники, вибір предметів, вакаційні курси і т. п. — все це безперечно добрі речі. Але передусім рівень навчання треба підвищити, а програму спростити у тому значенні, щоб природничі і фізико-математичні предмети зобов'язували всіх. Оцінки давати за поступ в науці, а не за перебування на лекціях. Тоді і слабші підтягнуться, і менше буде балясту.

А рівночасно з цим треба підвищити вимоги до поведінки і визначити твердші норми дисципліни.

● РОЗШУКИ ●

Старенька мати КОВАЛЬСЬКА з Перемишля, пошукує сина ЙОСИФА (ЮЗЬКО), який 1945 р. через Чехи перейшов до Німеччини, а опісля писав з Америки. Тепер, правдоподібно, живе в Канаді. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Maria OPOKA
2101 Quail Street
Lakewood 7, Ohio

Сестра МАНЯ із сином зі Львова — шукає братів інж. агронома ВАСИЛЯ КУШПЕТУ, сина Миколи, урodж. в Бродах та священика, о. ЄВГЕНА КУШПЕТУ, урodж. в Бродах, які виїхали до ЗДА. Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати на адресу:
Maria OPOKA
2101 Quail Street
Lakewood 7, Ohio

Ліна Тарновецька пошукує Михаїла ОЛЕКСЮКА ІВАНІВ, нар. в 1924 р. у с. Сторожинці, Буковина і Йосифа ОЛЕКСЮКА ІВАНІВ, нар. в 1926 р., в с. Сторожинці, Буковина. Хто знав би про них, або вони самі, сердечно прошу писати на адресу:
John TYNIO
218 Park Ave., Joplin, Mo.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Б-во Василія, Відд. 168, подає до відома, що Місячні Збори, які мали відбутися в неділю, 3-го травня 1959 р. — не відбудуться з огляду на Великдень, а відбудуться в неділю, 10-го травня 1959 р., в УНДомі при 760 State St., в год. 2:00 по пол. Проситься членів прибути на Збори, бо в год. 3:30 заля вже буде зайнята. — Управа.

Посмертні Згадки

Микола СКОТИНСЬКИЙ, довголітній член Б-ва св. Миколая, 167 Відд. УНСоюзу в Толідо, Огайо, по довгій і тяжкій недузі, помер у шпиталі св. Вінцента в Толідо, 18-го січня 1959 р., проживши 61 років. Покійний походив із с. Німствів, пов. Чишанів, Зах. Україна. Молодим хлопцем приїхав до Канади, а опісля переселився до ЗДА. Похорон відбувся 22-го січня 1959 р. Покійний залишив у смутку дружину Марію, синів Валтера, Павла і Леонарда, доньку Катерину, 10 внуків, 2 братів і 2 сестер. — В. Й. П.!

Марія ОТАСІВ, зам. Луцишин, довголітня членкиня Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 363 УНСоюзу в Олієн, Н. Й., померла на удар серця у вівторок, 21-го квітня 1959 р. Покійна народ. 1891 р. в м. Бурштин, пов. Рогатин. Покійна у великому смутку полишила мужа Стефана, синів Івана, Олексу, доньок Катерину, Анну і Олену, 3 зятів та 6 внуків. Похорон відбувся 24-го квітня 1959 р., з дому жалоби до римо-кат. церкви, при участи Родини, Приятелів і Членів Б-ва, на вічний спочинок на цвинтар Сен Бaнвинини. — В. Й. П.!

Д. Базів

ТАРЗАН, ч. 4249. Програна битва.

Тарзан виявив себе, як легіонер Джан Ші, таким хоробрим як і всі інші, обороняючи форт Сібут перед арабами!

Напасник падав майже за кожним разом, як його, обо якогось іншого вояка рушниця вистрелила.

Але ж араби були у великій перевазі. Вони також мали влучних стрільців... і, вполудне, половина збройних сил в Сібуті була вбита або близька смерті!